

Cijfers over autisme en werk

Door Bernadette Wijker - Holmes

WerkWeb-Autisme: arbeidspotentieel beter benutten

In de Autismeweek 2019 wordt het platform werkwebautisme.nl gelanceerd, een initiatief van onder andere de NVA, UMC Groningen, Hogeschool Rotterdam en de Academische Werkplaats Autisme, dat wordt gefinancierd door ZonMW en Instituut GAK. Werkweb-Autisme (WW-A) is bedoeld om meer mensen met autisme aan het werk te helpen en te houden. Lees meer over WW-A in Actueel (pag. 6-7) of kijk op autisme.nl/over-autisme/autisme-en-werk/werkweb-autisme

Werken of arbeid in de zin van 'het verrichten van bezigheden' kan op allerlei manieren: Betaald of onbetaald; fulltime of parttime; als zelfstandige of bij een werkgever, maar ook bijvoorbeeld als stage of als dagbesteding. Hoe gaat het eigenlijk met de arbeidsparticipatie van mensen met autisme? Waar werken zij, en in hoeverre gaat het dan om betaalde of onbetaalde banen? In dit artikel een aantal NAR-cijfers op een rij.

Hoe je het ook vormgeeft, voor de meeste mensen is het belangrijk om 'iets' nuttigs te doen in het dagelijks leven. Dat geeft je het gevoel dat het zinvol is dat je er bent, en dat voelt goed. Dit geldt net zo goed voor mensen met autisme als voor mensen zonder autisme.

Participatie is belangrijk voor welbevinden

In 2015 zijn de NAR-gegevens over het welbevinden ('hoe gelukkig voelt u zich?') van mensen met autisme geanalyseerd in relatie tot hun maatschappelijke bijdrage (participatie) in betaald of onbetaald werk. Daaruit blijkt dat hoe succesvoller iemand de eigen maatschappelijke bijdrage beoordeelt, hoe vaker diegene zich gelukkig voelt. Succesvol participeren lijkt dus een belangrijke voorspeller van levensgeluk. Uit deze analyse blijkt ook dat mensen zonder structurele dagbesteding of werk vaker ongelukkig zijn dan mensen die in een dagactiviteitencentrum of sociale werkvoorziening werken. Mensen met betaald werk zijn het vaakst gelukkig.

Betaald of onbetaald werk

Ongeveer 45% van alle volwassenen met autisme die deelnemen aan het NAR heeft betaald werk; in loondienst of als zelfstandige. Voor een kleinere groep (42% van de mannen en 27% van de vrouwen) is dit werk hun belangrijkste inkomstenbron. Voor de anderen is een uitkering of het inkomen van de partner of (bij jongeren) de ouders de belangrijkste inkomstenbron.

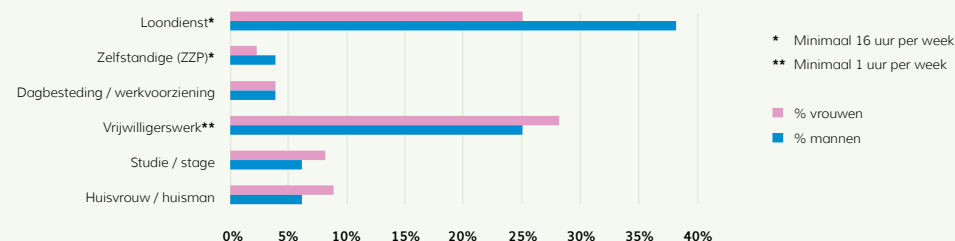
In figuur 1 staat een overzicht van de arbeidsdeelname van mannen en vrouwen met autisme. Omdat in Nederland veel mensen kiezen voor parttime werk (meer dan in de ons omringende landen), spreken we in dit overzicht van betaald werk als iemand voor minimaal zestien uur per week in loondienst of als zelfstandige werkt.

Meer informatie over het NAR: nederlandsautismeregister.nl

Figuur 1

Arbeidsparticipatie NAR-deelnemers

Er zijn meer mannen dan vrouwen met een betaalde baan van zestien uur of meer per week: 38% tegenover 25%. Verder valt op dat er aanzienlijk meer mensen met autisme in loondienst werken dan als zelfstandige. Dit kan ermee te maken hebben dat relatief veel oudere volwassenen meedoen aan het NAR, terwijl werken als ZZP'er juist onder jongeren vaker voorkomt. (Lees meer over zelfstandig werken met autisme in het artikel van Karin van den Bosch op pagina 16-18.)

De samengestelde groep 'dagbesteding/werkvoorziening' is divers. Dit zijn bijvoorbeeld mensen die op een zorgboerderij werken, maar ook mensen die beschut werken, bij een sociale werkvoorziening of bij een dagactiviteit in een zorginstelling. Onder de subgroep van mensen met autisme en een verstandelijke beperking (in het NAR in beeld via hun wettelijk vertegenwoordigers) ligt dit percentage veel hoger: van hen heeft 76% dagbesteding. Ongeveer een kwart van de mensen met autisme doet vrijwilligerswerk - al dan niet naast een betaalde baan.

Waar mensen met autisme werken

Mensen met autisme werken in uiteenlopende sectoren, zo blijkt uit het NAR. Daarbij verschilt de top 3 van sectoren waar mannen en vrouwen met autisme werkzaam zijn:

Vrouwen met autisme (% werkzaam) (N=141)	Mannen met autisme (% werkzaam) (N=142)
Zorg en welzijn (33%)	Overheid (17%)
Onderwijs (9%)	ICT (16%)
ICT/Transport/Overheid (elk 7%)	Zorg en welzijn (12%)

Op de vraag in welke sector zij het liefst zouden werken, antwoorden vrouwen met autisme het vaakst zorg en welzijn, gevolgd door onderwijs en wetenschap. Daarnaast zou een deel van hen graag werken met dieren, in een technisch beroep, in de communicatie, in redactioneel werk of in een creatief beroep zoals fotograaf of journalist. Onder mannen met autisme zijn de ICT en de overheid populaire werksectoren, maar ook zorg en welzijn en de wetenschap. Daarnaast zou een deel van de mannen graag werken in de techniek, beveiliging, bij de politie, als business consultant of jurist, adviseur in de energiesector, zakelijke dienstverlening, coach, iets met dieren of in de natuur. Kortom: brede interesses en genoeg potentieel voor de arbeidsmarkt. Potentieel dat helaas nog lang niet altijd benut

wordt. Zo werkt slechts 3% van de mannen met autisme in de wetenschap, terwijl 20% een baan in de wetenschap ambieert. En van de vrouwen werkt 9% in het onderwijs, terwijl 16% hier graag zou willen werken.

Onbenut arbeidspotentieel

Aangezien nog altijd 55% van de volwassenen met autisme en een normaal tot hoog IQ geen betaald werk heeft, is er een behoorlijke groep potentiële arbeidskrachten. Dit onbenut potentieel is nog groter als je kijkt naar de groep voor wie werk niet de belangrijkste inkomstenbron is: circa 75% van de vrouwen en 60% van de mannen is voor hun levensonderhoud deels afhankelijk van het inkomen van hun partner of ouders en/of van een uitkering. ●